

Εκτός
Γραμμής

Pierre Macherey

ΦΟΥΚΩ & ΜΑΡΞ

Το παραγωγικό υποκείμενο

Μετάφραση: Τάσος Μπέτζελος

Pierre Macherey

Φουκώ και Μαρξ
Το παραγωγικό υποκείμενο

Μετάφραση: Τάσος Μπέτζελος

Εκτός Γραμμής
Αθήνα 2013

Περιεχόμενα

Πρόλογος	9
1. Η εξουσία, από την πολιτική στην οικονομία	11
2. Το καθεστώς της μισθωτής σχέσης και η εκμετάλλευση της εργασιακής δύναμης	19
3. Η εργασιακή δύναμη ως παραγωγική δύναμη	41
4. Η νέα εξουσία και οι μορφές αυθεντίας που αναπτύσσονται κατά την εκδίπλωση της εργασιακής διαδικασίας	63

Πρόλογος

Το κείμενο του Πιερ Μασερέ [Pierre Macherey] «Φουκώ και Μαρξ. Το παραγωγικό υποκείμενο» προέρχεται από μια διάλεξη που δόθηκε στις 10 Μαΐου 2012 σε σεμινάριο για καθηγητές φιλοσοφίας της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στην πόλη Λιλ της Γαλλίας. Ο συγγραφέας δεν ακολουθεί το μονοπάτι που πηγαίνει από τον Μαρξ [Marx] στον Φουκώ [Foucault], ένα εγχείρημα εξίσου θεμιτό ασφαλώς, αλλά αντιθέτως το –μάλλον πιο δύσβατο– μονοπάτι που οδηγεί από τον δεύτερο στον πρώτο. Συνεπώς, δεν εστιάζει τόσο στα κείμενα του Φουκώ όσο σε συγκεκριμένα χωρία και μέρη του *Κεφαλαίου*, στο επίκεντρο των οποίων βρίσκονται οι έννοιες της απόλυτης και της σχετικής υπεραξίας, της συνεργασίας και της εργασιακής δύναμης, τις οποίες προσεγγίζει στηριζόμενος σε αναλύσεις και επεξεργασίες του Φουκώ. Με άλλα λόγια, επιχειρεί να διαβάσει τη θεωρία του Μαρξ για την καπιταλιστική εκμετάλλευση και εν γένει για τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής υπό το φως ορισμένων θεμελιωδών εννοιών του Φουκώ, όπως οι σχέσεις εξουσίας, η δύναμη, η βιοεξουσία και η βιοπολιτική. Αναδεικνύεται έτσι όχι μόνον ο πλούτος, το βάθος και η δραματική επικαιρότητα του μαρξικού κειμένου, αλλά και η δυνατότητά του να προεκτείνεται πέραν των αυστηρών ορίων του, συναντώντας στην προκειμένη περίπτωση τις αναλύσεις του Φουκώ, ενός εκ των σημαντικότερων

υλιστών φιλοσόφων του προηγούμενου αιώνα, και τελικά να αποτελέσει πολύτιμο εργαλείο για την ανάλυση των μετασχηματισμών του σύγχρονου καπιταλισμού.

Με αυτό το βιβλίο του Πιερ Μασερέ αρχίζει και το ταξίδι των εκδόσεων Εκτός Γραμμής. Οφείλουμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον συγγραφέα, που με χαρά αποδέχτηκε την πρότασή μας να ξεκινήσουμε με το δικό του κείμενο για τον Φουκώ και τον Μαρξ. Από αυτή την άποψη, δεν είναι υπερβολή να ειπωθεί ότι το πρώτο υλικό αποτύπωμα των εκδόσεων Εκτός Γραμμής είναι ενδεικτικό και των επόμενων βημάτων, δεδομένου ότι στόχος αυτού του συλλογικού εγχειρήματος είναι πράγματι να εκδοθούν βιβλία «εκτός γραμμής», που θα μπορούν να αποτελέσουν, καθένα με τον δικό του τρόπο, εμπειρία της σκέψης, προτροπή σε προβληματισμό και σε δράση· δηλαδή θεωρητικές πρακτικές...

Εκτός Γραμμής

Ιούλιος 2013

Ο Πιερ Μασσερέ ακολουθεί σε αυτή τη μελέτη το μονοπάτι που οδηγεί από τον Φουκώ στον Μαρξ και επιχειρεί να διαβάσει ορισμένες από τις κομβικές έννοιες του Μαρξ υπό το φως των αναλύσεων του Φουκώ. Παρουσιάζει έτσι μια πρωτότυπη εισαγωγή στη θεωρία του Μαρξ για τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής και συγχρόνως αναδεικνύει την επικαιρότητα των επεξεργασιών του Φουκώ για τις έννοιες της εξουσίας, της αντίστασης και της βιοπολιτικής. Προτείνει, σε αυτή τη βάση, την έννοια του «παραγωγικού υποκειμένου» ως ένα κομβικό σημείο συνάντησης των δύο στοχαστών και ως κλειδί για την κατανόηση του μηχανισμού της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης.

